

แนวทางการบริหารจัดการโครงการพัฒนาคุณธรรมนักเรียนของโรงเรียน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 2*
GUIDELINES FOR MANAGEMENT OF STUDENT MORAL DEVELOPMENT
PROJECT OF SCHOOLS UNDER THE LOPBURI PRIMARY
EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 2

ณัฐคนิน แสงงาม, พรเทพ รุ่งแผน

Natthakanin Saengngam, Pornthep Ruphan

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

Phranakhon Si Ayutthaya Rajabhat University

Corresponding Author E-mail: nutkaninseangngam@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1. ศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารจัดการโครงการพัฒนาคุณธรรมนักเรียน และ 2. นำเสนอแนวทางการบริหารจัดการโครงการพัฒนาคุณธรรมนักเรียน วิธีดำเนินการวิจัยเป็นการวิจัยแบบผสมวิธี การวิจัยเชิงปริมาณ เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 101 คน โดยการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิจัยเชิงคุณภาพ เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างจากผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 5 คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยวิธีการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า 1. สภาพการบริหารจัดการโครงการพัฒนาคุณธรรมนักเรียน โดยภาพรวม มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก และมีปัญหาอยู่ในระดับน้อย และ 2. แนวทางการบริหารจัดการโครงการพัฒนาคุณธรรมนักเรียน ประกอบด้วย รายการปฏิบัติ 33 รายการ จำแนกเป็น 5 ชั้น คือ ชั้นการริเริ่มโครงการพัฒนาคุณธรรมนักเรียนของโรงเรียน มีรายการปฏิบัติ 6 รายการ ชั้นการวางแผนโครงการพัฒนาคุณธรรมนักเรียนของโรงเรียน มีรายการปฏิบัติ 5 รายการ ชั้นการดำเนินงานโครงการพัฒนาคุณธรรมนักเรียนของโรงเรียน มีรายการปฏิบัติ 7 รายการ ชั้นการควบคุมและประเมินโครงการพัฒนาคุณธรรมนักเรียนของโรงเรียนมีรายการปฏิบัติ 8 รายการ ชั้นการปิดโครงการพัฒนาคุณธรรมนักเรียนของโรงเรียน มีรายการปฏิบัติ 7 รายการ

คำสำคัญ: การบริหารจัดการโครงการ; โครงการพัฒนาคุณธรรม; นักเรียน

Abstract

Objectives of this research were: 1. To study the conditions and problems of the students' morality development project management; and 2. To present guidelines for management the students' morality development. project, conducted by the mixed research methods. The quantitative research, data were collected using a questionnaire from samples of 101 people using stratified random sampling. Data were analyzed using averages and standard deviation. The qualitative research, data were collected using semi-structured interview script from five school administrators. Data were analyzed using content descriptive interpretation.

The research results revealed as follows: 1. By overall, the management of the students' morality development project at the school was at a high level and the management of the students' morality development project. by overall, the problems were at a low level and 2. Guidelines for managing the students' morality development project consisted of 33 practical items, classified into 5 stages as follows: the initiation stage of the school student morality development project had 6 practical items: the planning stage of the school students' morality development project had 5 practical items. Steps for implementing the school students' morality development project had 7 practical items. For controlling and evaluating the school students' morality development project had 8 practical items, closing the school students' morality development project had 7 practical items.

Keywords: Project Management; Moral Development Project; Student

บทนำ

การพัฒนาคุณธรรมนักเรียนเป็นเรื่องสำคัญ เพราะปัจจุบันคนไทยส่วนใหญ่ยังมีปัญหาด้านคุณธรรมจริยธรรม และไม่ตระหนักถึงความสำคัญของการมีวินัย ความซื่อสัตย์ สุจริต และการมีจิตสาธารณะ กระแสการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ที่หลั่งไหลเข้าสู่ประเทศไทยในสังคมที่เป็นยุคดิจิทัลส่งผลให้ค่านิยมในสังคมไทยเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว คนไทยบางส่วนไม่สามารถเลือกรับ ปรับ ใช้กับการดำเนินชีวิตประจำวัน ส่งผลให้วัฒนธรรม และ

วิถีชีวิตแบบดั้งเดิมที่เป็นรากเหง้าของคนไทยถูกกลืนโดยวิถีชีวิตแบบใหม่ มีค่านิยมยึดตนเองเป็นหลักมากกว่าการคำนึงถึงสังคมส่วนรวม รักสนุกและความสบาย เชื่อข่าวลือ ขาดความอดทน ขาดวินัย วัตถุนิยม ยอมรับคนที่ฐานะมากกว่าคนดีมีคุณธรรม (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2560) สอดคล้องกับผลการสำรวจสถานการณ์คุณธรรม จริยธรรมของสังคมไทยของ ศูนย์คุณธรรม (องค์การมหาชน) (2561) ที่ชี้ให้เห็นว่า ปัญหาความรุนแรงของวิกฤติคุณธรรม 5 ลำดับแรก คือ ปัญหาความซื่อสัตย์สุจริต การทุจริตคอร์รัปชัน รองลงมาคือ ปัญหาด้านจิตสำนึกสาธารณะ ขาดความรับผิดชอบต่อสังคมเห็นแก่ประโยชน์ส่วนตัวมากกว่าส่วนรวม ปัญหาพฤติกรรมวัตถุนิยม บริโภคนิยมไม่มีความพอเพียง ปัญหาขาดระเบียบวินัย ไม่เคารพกติกา กฎหมาย และปัญหาขาดความสามัคคีเกิดความขัดแย้งในสังคม ปัญหาคนรุ่นใหม่ไม่ค่อยมีสัมมาคารวะ ไม่เคารพผู้ใหญ่ โดยคุณธรรมที่ควรส่งเสริมมากที่สุด คือ ความซื่อสัตย์สุจริต ยึดมั่นในความถูกต้องต่อหน้าที่และบุคคลทั่วไป รองลงมาคือ ความมีวินัยทั้งต่อตนเองและต่อสังคม การปฏิบัติตามกฎ/ระเบียบ/ข้อบังคับ/กฎหมายของสังคม การดำเนินชีวิตด้วยความพอเพียง และความรับผิดชอบต่อผู้อื่นและสังคม และคุณธรรมที่เด็กและเยาวชนไทยควรได้รับการปลูกฝัง 5 อันดับแรก ได้แก่ ความมีระเบียบวินัย ความซื่อสัตย์สุจริต ความขยันหมั่นเพียร ความมีน้ำใจเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ และความสุภาพ/มีสัมมาคารวะ

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 2 ให้ความสำคัญกับการพัฒนาคุณธรรมนักเรียน ดังจะเห็นได้จากการกำหนดเป้าประสงค์ประการหนึ่งว่า ผู้เรียนมีความรักในสถาบันหลักของชาติ และยึดมั่นการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีทัศนคติที่ถูกต้องต่อบ้านเมือง มีหลักคิดที่ถูกต้องและเป็นพลเมืองดีของชาติ มีคุณธรรม จริยธรรม มีค่านิยมที่พึงประสงค์ มีจิตสาธารณะรับผิดชอบต่อสังคมและผู้อื่น ซื่อสัตย์ สุจริต มัธยัสถ์ อดออม โอบอ้อม อารี มีวินัย รักษาศีลธรรม และกำหนดนโยบายส่งเสริม สนับสนุนการพัฒนาโรงเรียนคุณธรรม เพื่อให้โรงเรียนในสังกัดมีแผนและโครงการพัฒนาคุณธรรมนักเรียน ซึ่งโรงเรียนในสังกัดได้สนองนโยบายของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 2 โดยได้จัดทำโครงการพัฒนาคุณธรรมนักเรียนตามบริบทของแต่ละโรงเรียน แต่อย่างไรก็ตาม การดำเนินงานใด ๆ ย่อมพบปัญหาและอุปสรรค การบริหารจัดการโครงการพัฒนาคุณธรรมนักเรียนก็เช่นกัน จึงทำให้บางโรงเรียนไม่บรรลุวัตถุประสงค์ของโครงการ หรือมีการรายงานผลการดำเนินงานต่อต้านสังคมมีความล่าช้า ส่วนหนึ่งมาจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ทำให้ไม่สามารถดำเนินงานตามโครงการแบบปกติได้ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 2, 2565) ดังนั้นเพื่อให้โครงการสำเร็จตามวัตถุประสงค์จึงจำเป็นต้องมีการบริหารจัดการโครงการ ซึ่งเป็นการนำเอาความรู้

ความสามารถ อุปกรณ์และเทคนิคต่าง ๆ มาประยุกต์ใช้เป็นเครื่องมือในการบริหารจัดการ โครงการให้ดำเนินไปอย่างราบรื่น และสามารถบรรลุถึงวัตถุประสงค์ และเป้าหมายของโครงการได้ โดยมีกระบวนการต่าง ๆ ดังนี้ 1) การริเริ่มโครงการ 2) การวางแผนโครงการ 3) การดำเนินงานโครงการ 4) การควบคุมและประเมินโครงการ และ 5) การปิดโครงการ (สุทัศน์ รัตนเกื้อกังวาน, 2556)

จากปัญหาที่เกิดจากโรงเรียนบางแห่งไม่สามารถดำเนินงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ของโครงการได้ และยังมีแนวทางซึ่งเป็นแนวปฏิบัติที่เหมาะสมเกี่ยวกับการบริหารจัดการโครงการพัฒนาคุณธรรมนักเรียนของโรงเรียน ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาแนวทางการบริหารจัดการโครงการพัฒนาคุณธรรมนักเรียนของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 2 เพื่อให้ผู้บริหารโรงเรียนและผู้ที่เกี่ยวข้องนำไปใช้เป็นแนวทางในการกำหนดนโยบาย มาตรการ และวิธีการส่งเสริมสนับสนุนการบริหารจัดการโครงการพัฒนาคุณธรรมนักเรียนของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 2 ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารจัดการโครงการพัฒนาคุณธรรมนักเรียนของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 2
2. เพื่อนำเสนอแนวทางการบริหารจัดการโครงการพัฒนาคุณธรรมนักเรียนของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 2

วิธีดำเนินการวิจัย

รูปแบบการวิจัย

เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Methods Research) ระหว่างการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นเครื่องมือ และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยใช้แบบสัมภาษณ์ (In-Depth Interview) เป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูล

ประชากร

ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 2 จำนวน 136 คน และกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 2 จำนวน 101 คน ได้มาโดยวิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ได้แก่ แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับสภาพการบริหารจัดการโครงการพัฒนาคุณธรรมนักเรียน ประกอบด้วย 5 ชั้น คือ 1) การริเริ่มโครงการ จำนวน 6 ข้อ 2) การวางแผนโครงการ จำนวน 8 ข้อ 3) การดำเนินงานโครงการ จำนวน 6 ข้อ 4) การควบคุมและประเมินโครงการ จำนวน 7 ข้อ และ 5) การปิดโครงการ จำนวน 5 ข้อ ที่มีค่าความเชื่อมั่น 0.98 และแบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาการบริหารจัดการโครงการพัฒนาคุณธรรมนักเรียนของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 2 ประกอบด้วย 5 ชั้น คือ 1) การริเริ่มโครงการ จำนวน 6 ข้อ 2) การวางแผนโครงการ จำนวน 8 ข้อ 3) การดำเนินงานโครงการ จำนวน 6 ข้อ 4) การควบคุมและประเมินโครงการ จำนวน 7 ข้อ และ 5) การปิดโครงการ จำนวน 5 ข้อ

การรวบรวมข้อมูล

เก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง และผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เกี่ยวกับสภาพการบริหารจัดการโครงการพัฒนาคุณธรรมนักเรียน

การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการบริหารจัดการโครงการพัฒนาคุณธรรมนักเรียนของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 2 โดยใช้ค่าเฉลี่ย (Mean) และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

ผลการวิจัย

1. ผลศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารจัดการโครงการพัฒนาคุณธรรมนักเรียนของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 2 พบว่า

1.1 ผลศึกษาสภาพการบริหารจัดการโครงการพัฒนาคุณธรรมนักเรียนของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 2 แสดงดังตารางที่ 1 ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพการบริหารจัดการโครงการพัฒนาคุณธรรมนักเรียน โดยรวม

สภาพการบริหารจัดการโครงการพัฒนา คุณธรรมนักเรียน	$\bar{X}$	SD	ระดับ ความคิดเห็น	ลำดับที่
1. ขั้นการริเริ่มโครงการ	4.40	0.40	มาก	2
2. ขั้นการวางแผนโครงการ	4.41	0.43	มาก	1
3. ขั้นการดำเนินงานโครงการ	4.36	0.41	มาก	3
4. ขั้นการควบคุมและประเมินโครงการ	4.33	0.44	มาก	5
5. ขั้นการปิดโครงการ	4.40	0.51	มาก	4
รวม	4.38	0.38	มาก	

จากตารางที่ 1 พบว่า สภาพการบริหารจัดการโครงการพัฒนาคุณธรรมนักเรียนของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 2 โดยภาพรวม มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.38, S.D. = 0.38) ขั้นที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ขั้นการวางแผนโครงการ ($\bar{X}$ = 4.41, S.D. = 0.43) รองลงมา คือ ขั้นการริเริ่มโครงการ ($\bar{X}$ = 4.40, S.D. = 0.40) และขั้นที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ขั้นการควบคุมและประเมินโครงการ ($\bar{X}$ = 4.33, S.D. = 0.44)

1.2 ผลศึกษาปัญหาการบริหารจัดการโครงการพัฒนาคุณธรรมนักเรียนของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 2 แสดงดังตารางที่ 2 ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพการบริหารจัดการโครงการพัฒนาคุณธรรมนักเรียน โดยรวม

ปัญหาการบริหารจัดการโครงการพัฒนา คุณธรรมนักเรียน	$\bar{X}$	SD	ระดับ ความคิดเห็น	ลำดับที่
1. ขั้นการริเริ่มโครงการ	2.16	0.48	น้อย	1
2. ขั้นการวางแผนโครงการ	2.07	0.51	น้อย	5
3. ขั้นการดำเนินงานโครงการ	2.12	0.49	น้อย	3
4. ขั้นการควบคุมและประเมินโครงการ	2.13	0.54	น้อย	2
5. ขั้นการปิดโครงการ	2.10	0.54	น้อย	4
รวม	2.12	0.46	น้อย	

จากตารางที่ 2 พบว่า การบริหารจัดการโครงการพัฒนาคุณธรรมนักเรียนของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 2 โดยภาพรวม มีปัญหาอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X}$ = 2.12, S.D. = 0.46) ขั้นที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ขั้นการริเริ่มโครงการ ($\bar{X}$ = 2.16, S.D. = 0.48) รองลงมา คือ ขั้นการควบคุมและประเมินโครงการ ($\bar{X}$ = 2.13, S.D. = 0.54) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ขั้นการวางแผนโครงการ ($\bar{X}$ = 2.07, S.D. = 0.51)

2. แนวทางการบริหารจัดการโครงการพัฒนาคุณธรรมนักเรียนของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 2 ประกอบด้วยรายการปฏิบัติ 33 รายการ จำแนกเป็น 5 ขั้น ได้แก่ ขั้นการริเริ่มโครงการพัฒนาคุณธรรมนักเรียนของโรงเรียน มีรายการปฏิบัติ 6 รายการ ขั้นการวางแผนโครงการพัฒนาคุณธรรมนักเรียนของโรงเรียน มีรายการปฏิบัติ 5 รายการ ขั้นการดำเนินงานโครงการพัฒนาคุณธรรมนักเรียนของโรงเรียน มีรายการปฏิบัติ 7 รายการ ขั้นการควบคุมและประเมินโครงการพัฒนาคุณธรรมนักเรียนของโรงเรียน มีรายการปฏิบัติ 8 รายการ และขั้นการปิดโครงการพัฒนาคุณธรรมนักเรียนของโรงเรียน มีรายการปฏิบัติ 7 รายการ โดยแต่ละด้านมีรายละเอียดที่สำคัญดังนี้

2.1 ขั้นการริเริ่มโครงการพัฒนาคุณธรรมนักเรียนของโรงเรียน มีรายการปฏิบัติ 6 รายการ โดยมีรายการปฏิบัติที่สำคัญดังนี้ ผู้บริหารโรงเรียนศึกษารายละเอียดของนโยบายเกี่ยวกับการพัฒนาคุณธรรมนักเรียน ผู้บริหารโรงเรียนเข้าร่วมการประชุม หรือการอบรมเกี่ยวกับการพัฒนาคุณธรรมนักเรียนที่หน่วยงานต้นสังกัดจัดขึ้น เพื่อศึกษานโยบายที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ

2.2 ขั้นการวางแผนโครงการพัฒนาคุณธรรมนักเรียนของโรงเรียน มีรายการปฏิบัติ 5 รายการ โดยมีรายการปฏิบัติที่สำคัญดังนี้ โรงเรียนจัดทำแผนปฏิบัติงานประจำปี โดยกำหนดโครงการพัฒนาคุณธรรมนักเรียนไว้ในแผนปฏิบัติงานประจำปี ซึ่งจะมีการจัดสรรงบประมาณในแต่ละโครงการไว้อย่างเพียงพอและชัดเจน ผู้บริหารโรงเรียน และครูประชุมร่วมกันโดยนำข้อมูลเกี่ยวกับปัญหา หรือพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ในโรงเรียน มาวิเคราะห์ เพื่อหาพฤติกรรมที่ต้องการเห็นในโรงเรียน หรือพฤติกรรมที่พึงประสงค์ แล้วนำมากำหนดเป็นคุณธรรมอัตลักษณ์

2.3 ขั้นการดำเนินงานโครงการพัฒนาคุณธรรมนักเรียนของโรงเรียน มีรายการปฏิบัติ 7 รายการ โดยมีรายการปฏิบัติที่สำคัญดังนี้ โรงเรียนจัดประชุมชี้แจงคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน คณะครู ผู้ปกครอง นักเรียน และชุมชนให้ทราบถึงโครงการพัฒนาคุณธรรมนักเรียน ให้ความรู้ ความเข้าใจการดำเนินงานโครงการพัฒนาคุณธรรมนักเรียน โรงเรียนเปิดโอกาสให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน คณะครู ผู้ปกครอง นักเรียน และชุมชนเสนอความคิดเห็นในการดำเนินงานโครงการพัฒนาคุณธรรมนักเรียน

2.4 ขั้นการควบคุมและประเมินโครงการพัฒนาคุณธรรมนักเรียนของโรงเรียนมีรายการปฏิบัติ 8 รายการ โดยมีรายการปฏิบัติที่สำคัญดังนี้ โรงเรียนกำหนดแผนการนิเทศติดตามโครงการพัฒนาคุณธรรมนักเรียนไว้อย่างชัดเจน ผู้บริหารโรงเรียนอาจทำกรนิเทศโครงการพัฒนาคุณธรรมนักเรียนด้วยตนเอง หรือเชิญศึกษานิเทศก์เข้าร่วมการนิเทศโครงการพัฒนาคุณธรรมนักเรียนด้วย ซึ่งอาจเป็นการนิเทศแบบบูรณาการที่ทำกรนิเทศพร้อม ๆ กับการเยี่ยมชั้นเรียน

2.5 ขั้นการปิดโครงการพัฒนาคุณธรรมนักเรียนของโรงเรียน มีรายการปฏิบัติ 7 รายการ โดยมีรายการปฏิบัติที่สำคัญดังนี้ ผู้บริหารโรงเรียนและครูประชุมร่วมกันเพื่อวิเคราะห์ปัญหาอุปสรรคเพื่อหาวิธีการแก้ปัญหา ปรับปรุง และพัฒนาในการดำเนินโครงการพัฒนาคุณธรรมนักเรียนต่อไป ผู้บริหารโรงเรียนและครูร่วมกันกำหนดบทเรียนให้ทันสมัย ทันเหตุการณ์ให้เหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น จากนั้นนำผลที่ได้จากการถอดบทเรียน เพื่อการกำหนดโครงการในอนาคตต่อไป โดยยึดหลักคุณธรรมอัตลักษณ์ให้เกิดความยั่งยืน

อภิปรายผลการวิจัย

1. จากผลการวิจัยที่พบว่า สภาพการบริหารจัดการโครงการพัฒนาคุณธรรมนักเรียนของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 2 โดยภาพรวม มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ผู้บริหารโรงเรียนส่วนใหญ่ให้ความสำคัญกับโครงการพัฒนาคุณธรรมนักเรียน ที่นับเป็นเรื่องสำคัญที่ทำให้นักเรียนเติบโตมาเป็นผู้มีคุณลักษณะของคณงามความดี มีการประพฤติอยู่ในกรอบที่ดีงาม ซึ่งจะส่งผลให้สังคมมีความสุข ไม่วุ่นวาย และทำให้สังคมและประเทศชาติพัฒนาไปได้อย่างราบรื่น มีความสุข ประกอบกับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 2 ได้ตั้งเป้าประสงค์ไว้ให้ผู้เรียนมีความรักในสถาบันหลักของชาติ และยึดมั่นการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมี พระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีทัศนคติที่ถูกต้องต่อบ้านเมือง มีหลักคิดที่ถูกต้องและเป็นพลเมืองดีของชาติ มีคุณธรรม จริยธรรม มีค่านิยมที่พึงประสงค์ มีจิตสาธารณะรับผิดชอบต่อสังคมและผู้อื่น ซื่อสัตย์ สุจริต มัธยัสถ์ อดออม โอบอ้อม อารี มีวินัย รักษาศีลธรรม จึงทำให้โรงเรียนมีสภาพการบริหารจัดการโครงการพัฒนาคุณธรรมนักเรียน มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ กนกวรรณ ชื่นใจจิตต์ (2561) เรื่อง การบริหารโครงการโรงเรียนคุณธรรมในอำเภอเมือง จังหวัดระยอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ที่พบว่า การบริหารโครงการโรงเรียนคุณธรรมในอำเภอเมือง จังหวัดระยอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ ณัฐพร ส่งศรี (2561) เรื่อง การบริหารจัดการโรงเรียนคุณธรรม ของโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายบ้านโป่งที่ 3 ที่พบว่า การบริหารจัดการโรงเรียนคุณธรรมของโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายบ้านโป่งที่ 3 โดยภาพรวม และรายด้านอยู่ในระดับมาก และผลการวิจัยที่พบว่า ปัญหาการบริหารจัดการโครงการพัฒนาคุณธรรมนักเรียนของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 2 โดยภาพรวม มีปัญหาอยู่ในระดับน้อย ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 2 มีการนิเทศ ติดตาม อยู่เสมอ ประกอบกับผู้บริหารโรงเรียนให้ความสำคัญกับโครงการพัฒนาคุณธรรมนักเรียน โดยมีการนำข้อปัญหามาแก้ไขปัญหาคาดำเนินงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามที่โรงเรียน และสำนักงานเขตได้ตั้งไว้ จึงทำให้ปัญหาการบริหารจัดการโครงการพัฒนาคุณธรรมนักเรียนอยู่ในระดับน้อย และสอดคล้องกับ สมมาตร เพียรชนะ (2566) ที่ได้ให้ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ไว้ว่า โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 2 มีปัญหาการบริหารโครงการพัฒนาคุณธรรมนักเรียนบ้าง แต่ยังไม่ได้เป็นปัญหามากถึงขนาดที่ทำให้การดำเนินงานล้มเหลว หรือล้มเลิกไป เพราะการพัฒนาคุณธรรมนักเรียนเป็นสิ่งสำคัญ ประกอบกับ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 2 ได้มีการ

นิเทศแบบบูรณาการ เมื่อมีการนิเทศเยี่ยมห้องเรียนของโรงเรียนจะทำการนิเทศโครงการไปด้วย ทำให้มีการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นอย่างทันที่

2. ผลการวิจัยที่พบว่า แนวทางการบริหารจัดการโครงการพัฒนาคุณธรรมนักเรียนของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 2 ประกอบด้วยรายการปฏิบัติ 33 รายการ ผู้วิจัยมีประเด็นในการอภิปรายผลการวิจัย ดังนี้

2.1 ขั้นการริเริ่มโครงการพัฒนาคุณธรรมนักเรียนของโรงเรียน มีรายการปฏิบัติ 6 รายการ โดยมีรายการปฏิบัติที่สำคัญ คือ ผู้บริหารโรงเรียนควรศึกษารายละเอียดของนโยบายเกี่ยวกับการพัฒนาคุณธรรมนักเรียน ได้แก่ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ นโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ทั้งรูปแบบเอกสาร และรูปแบบออนไลน์ซึ่งมีข้อมูลที่ทันต่อเหตุการณ์และเป็นปัจจุบัน เพื่อกำหนดเป็นนโยบายของโรงเรียน ด้านคุณธรรมนักเรียน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก นโยบายของหน่วยงานต้นสังกัดมีการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ ดังนั้น การศึกษานโยบายเหล่านั้นจึงเป็นสิ่งสำคัญที่ผู้บริหารโรงเรียนจะต้องปฏิบัติเป็นอันดับแรก เพื่อให้โรงเรียนจะได้ริเริ่มโครงการพัฒนาคุณธรรมนักเรียนของโรงเรียนที่สอดคล้องกับหน่วยงานต้นสังกัด สอดคล้องกับแนวคิดของ พระมหากษัตริย์ กิตติโสภา (2558) ที่กล่าวว่า การริเริ่มโครงการ (Project Initiation) เป็นการเริ่มต้นในการจัดทำโครงการตามกรอบนโยบาย และความต้องการขององค์กร ดังนั้นควรมีการศึกษานโยบายให้เข้าใจ และจัดทำเป็นร่างหรือข้อเสนอโครงการ (Project Proposal)

2.2 ขั้นการวางแผนโครงการพัฒนาคุณธรรมนักเรียนของโรงเรียน มีรายการปฏิบัติ 5 รายการ โดยมีรายการปฏิบัติที่สำคัญ คือ โรงเรียนจัดทำแผนปฏิบัติงานประจำปี โดยกำหนดโครงการพัฒนาคุณธรรมนักเรียนไว้ในแผนปฏิบัติงานประจำปี ซึ่งจะมีการจัดสรรงบประมาณในแต่ละโครงการไว้อย่างเพียงพอและชัดเจน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก การจัดทำแผนปฏิบัติงานประจำปีทำให้มั่นใจได้ว่ามีแนวทางในการสร้างความสำเร็จให้กับเป้าหมายที่กำหนดไว้ได้ เป็นการป้องกันและลดความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นในการทำงานไว้ล่วงหน้า นอกจากนี้แผนปฏิบัติงานประจำปียังใช้ในการกำหนดงบประมาณค่าใช้จ่ายประจำปีด้วย สอดคล้องกับแนวคิดของ ศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีการสหกรณ์ที่ 9 จังหวัดเชียงใหม่ (2559) ที่กล่าวว่า การวางแผนจัดทำโครงการ (Project plan) จะต้องเริ่มต้นที่การวางแผนโครงการหรือการจัดทำโครงการ ซึ่งต้องมีเนื้อหาสาระชัดเจน เฉพาะเจาะจง โดยในส่วนของงบประมาณ อธิบายรายละเอียดแหล่งที่มา จำนวน และประเภทของงบประมาณ

2.3 ขั้นการดำเนินงานโครงการพัฒนาคุณธรรมนักเรียนของโรงเรียน มีรายการปฏิบัติ 7 รายการ โดยมีรายการปฏิบัติที่สำคัญ คือ โรงเรียนจัดประชุมชี้แจงคณะ

กรมสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน คณะครู ผู้ปกครอง นักเรียน และชุมชนให้ทราบถึงโครงการพัฒนาคุณธรรมนักเรียน ให้มีความรู้ ความเข้าใจการดำเนินงานโครงการพัฒนาคุณธรรมนักเรียน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก การจัดประชุมเป็นเครื่องมือสำคัญในการบริหารงานและการทำงาน การประชุมจะสร้างความรู้และความเข้าใจให้กับผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย และเมื่อทุกคน ทุกฝ่ายมีความเข้าใจร่วมกันแล้ว่อมทำให้การดำเนินงานเป็นไปได้อย่างราบรื่นและบรรลุผลสำเร็จได้ สอดคล้องกับแนวคิดของ พระมหากษัตริย์ กิติติโสภณ (2558) ที่กล่าวว่า การดำเนินโครงการให้เป็นไปตามแผนโครงการที่กำหนดไว้เป็นเรื่องยากเพราะการทำงานลักษณะโครงการเต็มไปด้วยการเปลี่ยนแปลงและได้รับอิทธิพลจากปัจจัยหลายประการในระหว่างการทำงาน ดังนั้นผู้บริหารโครงการจึงควรมีทักษะในการบริหารขั้นพื้นฐาน เช่น ความเป็นผู้นำ การติดต่อสื่อสาร การเจรจา เป็นต้น และทีมงานในโครงการต้องมีความรู้และทักษะเกี่ยวกับผลที่ได้จากการทำโครงการเพื่อที่จะสามารถแก้ไขปรับปรุงการทำงานได้ทันท่วงทีในกรณีที่ผลลัพธ์ที่ได้ไม่เป็นไปตามแผนโครงการ ควรมีการจัดประชุมชี้แจงให้ผู้ร่วมงานมีความรู้ความเข้าใจในการดำเนินงานด้วย

2.4 ขั้นการควบคุมและประเมินโครงการพัฒนาคุณธรรมนักเรียนของโรงเรียนมีรายการปฏิบัติ 8 รายการ โดยมีรายการปฏิบัติที่สำคัญ คือ โรงเรียนกำหนดแผนการนิเทศติดตามโครงการพัฒนาคุณธรรมนักเรียนไว้อย่างชัดเจน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการนิเทศติดตามมีความสำคัญ โดยเป็นกระบวนการติดตามผลงาน ชี้แจงแนวทางปฏิบัติ เสนอแนะ อบรมและฝึกสอน สังเกตการณ์ กระตุ้น แก้ไข และส่งเสริมให้ผู้ดำเนินงานสนใจในงานที่ได้รับมอบหมาย และเพิ่มขีดความสามารถในการปฏิบัติงานภายในขอบเขตให้ดีขึ้น โดยใช้หลักมนุษยสัมพันธ์ และการใช้แรงจูงใจ เพื่อสนับสนุนให้ผู้ดำเนินงานปฏิบัติงานได้สำเร็จตามวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพ ทำให้เกิดความคล่องตัวในการดำเนินงานและช่วยการทำงานของทุกฝ่ายให้เป็นไปด้วยดี รวมทั้งนำข้อมูลที่ได้จากการนิเทศงานมาวางแผนพัฒนาปรับปรุงงานให้ดียิ่งขึ้น และเสริมสร้างความรู้แก่ผู้ปฏิบัติงานด้วย สอดคล้องกับงานวิจัยของ ญัฐพร ส่งศรี (2561) เรื่อง การบริหารจัดการโรงเรียนคุณธรรม ของโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายบ้านโป่งที่ 3 ที่นำเสนอแนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการโรงเรียนคุณธรรมของโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายบ้านโป่งที่ 3 ประการหนึ่งว่า ควรให้ความสำคัญกับการกำหนดการติดตามนิเทศงาน โดยให้คำแนะนำอย่างเป็นกัลยาณมิตร และแนะนำส่งเสริมให้เกิดการสร้างนวัตกรรม/กิจกรรมมาใช้ในการพัฒนางานคุณธรรมของโรงเรียน

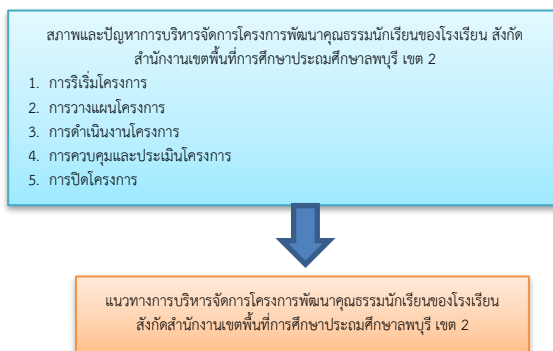
2.5 ขั้นการปิดโครงการพัฒนาคุณธรรมนักเรียนของโรงเรียน มีรายการปฏิบัติ 7 รายการ โดยมีรายการปฏิบัติที่สำคัญ คือ ผู้บริหารโรงเรียนนำผลการดำเนินงานโครงการพัฒนาคุณธรรมนักเรียนมาพิจารณาถึงผลลัพธ์ที่ได้จากโครงการว่าตรงตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้หรือไม่ รวมถึงวิเคราะห์ปัญหา อุปสรรค ข้อดี ข้อด้อย เพื่อนำมาตัดสินใจพัฒนาเป็น

โครงการต่อเนื่องหรือเลิกล้มโครงการ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก การปิดโครงการเป็นขั้นตอนสำคัญในวงจรของโครงการหรือการบริหารโครงการเป็นขั้นตอนสุดท้าย มีความสำคัญเช่นเดียวกันกับขั้นตอนแรกของโครงการ การปิดโครงการโดยทั่วไปต้องการที่จะปิดโครงการแบบการดำเนินการบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดหรือตามการวางแผนโครงการที่วางไว้ แต่เนื่องจากการดำเนินโครงการอาจมีความไม่แน่นอนเกิดขึ้นจากการเปลี่ยนแปลงจากสิ่งแวดล้อมหรือปัญหาอุปสรรคภายในโครงการ ดำเนินการปิดโครงการอาจจะปิดโครงการในลักษณะที่โครงการยังไม่ประสบความสำเร็จไปตามเวลาที่กำหนด สอดคล้องกับแนวคิดของ ศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีการสหกรณ์ที่ 9 จังหวัดเชียงใหม่ (2559) ที่กล่าวว่า การดำเนินงานโครงการก็จะต้องทำการประเมินผลโครงการ เพื่อตรวจสอบว่าโครงการนั้นดำเนินไปด้วยดีหรือมีอุปสรรคปัญหาอย่างไร ทั้งนี้เพื่อนำไปสู่การตัดสินใจของผู้บริหารโครงการว่าจะปรับปรุงแก้ไขโครงการนั้นสำหรับการดำเนินการต่อไป หรือจะยกเลิกการดำเนินงานโครงการ

องค์ความรู้จากการวิจัย

การบริหารจัดการโครงการพัฒนาคุณธรรมนักเรียนเป็นกระบวนการในการดำเนินงานโครงการพัฒนาคุณธรรมนักเรียน โดยใช้ทรัพยากรต่าง ๆ ที่มีอยู่อย่างเหมาะสมและสมบูรณ์ที่สุด เพื่อให้โครงการบรรลุวัตถุประสงค์ และเป้าหมายของโครงการในระยะเวลาที่กำหนด ตามกระบวนการ 5 ขั้นตอน ดังนี้ การริเริ่มโครงการ การวางแผนโครงการ การดำเนินงานโครงการ การควบคุมและประเมินโครงการ และการปิดโครงการ ซึ่งข้อมูลจากการศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารจัดการโครงการพัฒนาคุณธรรมนักเรียนของโรงเรียน สามารถนำไปสร้างแนวทางการบริหารจัดการโครงการพัฒนาคุณธรรมนักเรียนของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 2 ดังภาพที่ 2

ภาพที่ 2 องค์ความรู้จากการวิจัย

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. ควรมีโครงการพัฒนาคุณธรรมนักเรียนของโรงเรียน โดยผู้บริหารโรงเรียนควรศึกษารายละเอียดของนโยบายเกี่ยวกับการพัฒนาคุณธรรมนักเรียน ได้แก่ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ นโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และสำนักงานเขตต้นสังกัด ทั้งรูปแบบเอกสาร และรูปแบบออนไลน์ซึ่งมีข้อมูลที่ทันต่อเหตุการณ์และเป็นปัจจุบัน เพื่อกำหนดเป็นนโยบายของโรงเรียน

2. ต้องมีขั้นตอนการวางแผนโครงการพัฒนาคุณธรรมนักเรียนของโรงเรียนโดยโรงเรียนควรจัดทำแผนปฏิบัติงานประจำปี โดยกำหนดโครงการพัฒนาคุณธรรมนักเรียนไว้ในแผนปฏิบัติงานประจำปี ซึ่งจะมีการจัดสรรงบประมาณในแต่ละโครงการไว้อย่างเพียงพอและชัดเจน

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

1. ดำเนินงานโครงการพัฒนาคุณธรรมนักเรียนของโรงเรียน โดยโรงเรียนควรจัดประชุมชี้แจงคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน คณะครู ผู้ปกครอง นักเรียน และชุมชนให้ทราบถึงโครงการพัฒนาคุณธรรมนักเรียน ให้มีความรู้ ความเข้าใจการดำเนินงานโครงการพัฒนาคุณธรรมนักเรียน

2. ควบคุมและประเมินโครงการพัฒนาคุณธรรมนักเรียนของโรงเรียน โดยโรงเรียนควรกำหนดแผนการนิเทศติดตามโครงการพัฒนาคุณธรรมนักเรียนไว้อย่างชัดเจน ผู้บริหารโรงเรียนควรมีการนิเทศติดตามโครงการพัฒนาคุณธรรมนักเรียนเป็นระยะ

3. ปิดโครงการพัฒนาคุณธรรมนักเรียนของโรงเรียน โดยผู้บริหารโรงเรียนและครูประชุมร่วมกันวิเคราะห์ปัญหาอุปสรรคเพื่อหาวิธีการแก้ปัญหา ปรับปรุง และพัฒนาในการดำเนินโครงการพัฒนาคุณธรรมนักเรียนต่อไป

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของการบริหารจัดการโครงการพัฒนาคุณธรรมนักเรียนของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 2

2. ควรมีการศึกษารูปแบบการบริหารจัดการโครงการพัฒนาคุณธรรมนักเรียนของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 2

เอกสารอ้างอิง

- กนกวรรณ ชื่นใจจิตต์. (2561). *การบริหารโครงการโรงเรียนคุณธรรมในอำเภอเมือง จังหวัดระยอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 (วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา)*. ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ณัฐพร ส่งศรี. (2561). *การบริหารจัดการโรงเรียนคุณธรรม ของโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายบ้านโป่งที่ 3 (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา)*. นครปฐม: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- พระมหากษัตริย์ กิตติโสภา. (2558). *เอกสารประกอบการสอน วิชาการจัดการโครงการขั้นสูง. พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย*.
- ศูนย์คุณธรรม (องค์การมหาชน). (2561). *โครงการสำรวจสถานการณ์คุณธรรมจริยธรรมของสังคมไทย. กรุงเทพฯ: ศูนย์คุณธรรม (องค์การมหาชน)*.
- ศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีการสหกรณ์ที่ 9 จังหวัดเชียงใหม่. (2559). *การจัดการความรู้ (KM) เรื่อง การบริหารโครงการตามแผนปฏิบัติงานประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2559. เชียงใหม่: ผู้แต่ง*.
- สมมาตร เพียรชนะ. (2566, 20 พฤษภาคม). *ศึกษานิเทศก์สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาลพบุรี เขต 2 [บทสัมภาษณ์]*.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 2. (2565). *แผนปฏิบัติการราชการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2565. ลพบุรี: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาลพบุรี เขต 2*.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2560). *แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่สิบสอง พ.ศ. 2560 - 2564. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ*.
- สุทัศน์ รัตนเกื้อกั้วาน. (2556). *การบริหารโครงการ : เครื่องมือและเทคนิคในการบริหารโครงการ. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย*.
- Krejcie, R. V. & Morgan, D. W. (1970). Determining sample size for research activities. *Educational and Psychological Measurement*, 30 (3), 607-610.